

Rev.reflektion: Konsert i Nidarosdomen med kompositionen *Vater unser im Himmelreich* av Georg Böhm

...and Froberger sent Weckmann a suite in his own hand, with all his ornaments, so Weckmann in that way too became quite knowledgeable about Froberger's way of playing.¹

Mattheson berättar i ovanstående citat om att Froberger skickade en svit till Weckman med utskrift av alla hans ornament så att Weckman skulle kunna se hur Froberger spelade. Här var syftet inte att visa på en kompositionsstil utan istället att upplysa om en framförandepraxis. Tillvägagångssättet känns igen från vårt senaste århundrade när vanligtvis musiker från jazztraditionen genom inspelningar har analyserat varandras solon för att få kunskap om varandras spelsätt.

Koralbearbetningen *Vater unser im Himmelreich* av Georg Böhm (1661-1733) finns bevarad till eftervärlden i olika manuskript. Kompositionen är skriven för "Zwei Klavier und Pedal, det vill säga en solostämma med *cantus firmus* på särskild manual som ledsagas av ackompanjerande stämmor på en annan manual och pedal. Flera versioner florerar i vår tids notutgåvor och bygger på olika manuskript. Den utgåva som jag vanligtvis spelar efter har en version som är relativt avskalad vad gäller solostämmans ornamentering. Min frågeställning blir då hur jag skall smycka ut solostämman utifrån både ett konstnärligt och ett historiskt interpretationsperspektiv. Vilka konstnärliga val tar jag? I ett av manuskripten som innehåller Böhms koralvariation över *Vater unser* återfinns en ornamenterad version av J G Walther som är daterad kring 1710. Denna version är mycket spridd i vår tid och spelas flitigt. Vid en konsert lördagen 6 maj 2017 i Nidarosdomen i Trondheim då jag spelade på Wagnerorgeln från 1741, framförde jag Böhms koralbearbetning. Jag valde att utgå ifrån Böhms version men la till mina egna ornament. Jag har förstås studerat Walthers version och ser den som ett exempel på hur en samtida med Böhm utsmyckade en *cantus firmus*. Personligen är jag kritisk till att helt och hållet kopiera Walthers version eftersom valet av ornament är personligt och kan ses som en aspekt av improvisation utifrån respektive musikers spelsätt. Däremot är Walthers version en oerhört viktig källa för oss idag för att lära oss mer om hur musiker i Böhms samtid spelade. Vi bör dock vara medvetna om att Walthers version endast är en av många möjliga möjligheter att i det här fallet tolka Böhms komposition över koralen *Vater unser*. Om målet är att komma så nära som möjligt ett historiskt framförande idag anser jag att interpreten bör göra sin egen ornamenterade version utifrån den kunskap som finns att tillgå i historiska källor som ornamenttabeller och i detta fall, studier av Walthers version.

¹ J. Mattheson, *Grundlage einer Ehrenpforte*, 396.

Den bifogade ljudfilen med Böhms koralbearbetning är en del av ett konsertprogram och innehåller även annan musik. Inspelningen gjordes vid generalrepetitionen.